

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

19. oktoober 2005 *

Kohtuasjas T-324/00,

CDA Datenträger Albrechts GmbH, asukoht Albrechts (Saksamaa), esindajad: advokaat T. Schmidt-Kötters ja advokaat D. Uwer, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

keda toetab

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: W.-D. Plessing ja T. Jürgensen, keda abistas advokaat R. Bierwagen,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: K.-D. Borchardt ja V. Kreuzschatz, abistas C. Koenig, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

keda toetab

ODS Optical Disc Service GmbH, asukoht Hamburg (Saksamaa), esindajad: advokaat I. Brinker ja advokaat U. Soltész, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astuja,

mille esemeks on komisjoni 21. juuni 2000. aasta otsuse 2000/796/EÜ Saksamaa poolt CDA Compact Disc Albrechts GmbH-le (Tüüringi liidumaa) antud riigiabi kohta (EÜT L 318, lk 62) tühistamise nõue,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(kolmas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja esimees J. Azizi ning kohtunikud R. García-Valdecasas, J. D. Cooke, M. Jaeger ja F. Dehousse,

kohtusekretär: ametnik D. Christensen,

arvestades kirjalikus menetluses ja 5. mai 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 EÜ artikkel 87 sätestab:

„Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust [...]”

2 EÜ artikkel 88 näeb ette:

„1. Koostöös liikmesriikidega kontrollib komisjon pidevalt kõiki neis riikides olemasolevaid abisüsteeme. Ta paneb liikmesriikidele ette sobivaid meetmeid, mis on vajalikud ühisturu järkjärguliseks arenguks või toimimiseks.

2. Kui komisjon leiab pärast asjasepuutuvatelt isikutelt selgituste küsimist, et riigi poolt või riigi ressurssidest antav abi ei sobi ühisturuga kokku artikli 87 järgi või et

sellist abi kasutatakse vael eesmärgil, siis otsustab komisjon, et asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda komisjoni määratud tähtaja jooksul [...]"

- 3 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artikli 5 kohaselt:

„1. Kui komisjon leiab, et kõnealuse liikmesriigi [...] esitatud teave [...] ei ole täielik, palub ta esitada kogu vajaliku lisateabe. Kui liikmesriik vastab sellele taotlusele, siis teatab komisjon liikmesriigile vastuse kättesaamisest.

2. Kui kõnealune liikmesriik ei esita taotletud teavet komisjoni määratud aja jooksul või esitab selle puudulikuna, saadab komisjon meeldetuletuse, andes teabe esitamiseks vajaliku täiendava tähtaja.

[...]

- 4 Määruse nr 659/1999 artikkel 6 näeb ette:

„1. Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses esitatakse kokkuvõtlikult asjakohased faktid ja õigusküsimused ning see sisaldab komisjoni esialgset hinnangut selle kohta, kas kavatsatud meetmel on abi iseloom, ja kahtlusi selle ühisturuga kokkusobivuse kohta. Otsuses kutsutakse kõnealust liikmesriiki ja teisi huvitatud pooli üles esitama märkusi ettenähtud aja jooksul, mis tavaliselt ei ületa

ühte kuud. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon seda tähtaega pikendada.

[...]

5 Määruse nr 659/1999 artikli 10 kohaselt:

„1. Kui komisjoni käsutuses on ükskõik millisest allikast saadud teave väidetava ebaseadusliku abi kohta, kontrollib ta seda teavet viivitamata.

2. Vajaduse korral taotleb komisjon teavet kõnealuselt liikmesriigilt. Artikli [...] 5 lõi [keid] 1 [ja 2] kohaldatakse *mutatis mutandis*. [täpsustatud tõlge]

3. Kui liikmesriik artikli 5 lõike 2 kohasele meeldetuletusele vaatamata ei esita taotletud teavet komisjoni määratud tähtaja jooksul või kui ta ei esita seda täielikuna, nõuab komisjon teabe esitamist otsusega (edaspidi „teabe esitamise korraldus”). Otsuses määratakse kindlaks, millist teavet nõutakse, ja nähakse ette ajavahemik, mille jooksul see tuleb esitada.”

6 Määruse nr 659/1999 artikli 13 lõige 1 näeb ette:

„Võimaliku ebaseadusliku abi kontrollimise põhjal tuleb teha otsus vastavalt artikli 4 lõigetele 2, 3 või 4. Kui otsustatakse algatada ametlik uurimismenetlus, lõpetatakse

menetlus artiklis 7 ettenähtud otsusega. Kui liikmesriik ei järgi teabe esitamisega seotud korraldust, tehakse see otsus kättesaadava teabe põhjal.”

7 Sama määruse artikkel 14 sätestab:

„1. Kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada (edaspidi „tagastamisotsus“). Komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega.

2. Vastavalt tagastamisotsusele kuuluvad tagastatava abi hulka intressid, mille kohase määra kinnitab komisjon. Intressi makstakse ajavahemiku eest, mil ebaseaduslik abi oli abisaaja käsutuses, kuni selle tagastamise kuupäevani.

3. Ilma et see piiraks Euroopa Ühenduste Kohtu poolt vastavalt [EÜ artiklile 242] tehtud korralduste kohaldamist, toimub tagastamine viivitamata ja vastavalt kõnealuse liikmesriigi siseriiklikus õiguses kehtivale korrale, tingimusel et see võimaldab komisjoni otsuse kohest ja tõhusat täitmist. Sel eesmärgil ja juhuks, kui toimub siseriikliku kohtu menetlus, peavad kõnealused liikmesriigid võtma kõik vajalikud ja nende vastavas õigussüsteemis kättesaadavad meetmed, sealhulgas ajutised meetmed, ilma et see piiraks ühenduse õiguse kohaldamist.”

- 8 Lisaks sätestab määruse nr 659/1999 artikkel 16, mille pealkiri on „Abi kuritarvitamine”:

„Ilma et see piiraks artikli 23 kohaldamist, võib komisjon abi kuritarvitamise korral algatada ametliku uurimismenetluse vastavalt artikli 4 lõikele 4. Artikleid 6, 7, 9 ja 10, artikli 11 lõiget 1, artikleid 12, 13, 14 ja 15 kohaldatakse *mutatis mutandis*.”

- 9 Komisjon võttis aastal 1994 vastu ühenduse suunised raskustes ettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks ettenähtud riigiabi kohta (EÜT C 368, lk 12), mida muudeti aastal 1997 (EÜT C 283, lk 2) (edaspidi „päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavad suunised”).

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 10 Komisjon võttis 21. juuni 2000. aasta otsusega 2000/796/EÜ Saksamaa poolt CDA Compact Disc Albrechts GmbH-le (Tüüringi liidumaa) antava riigiabi kohta (edaspidi „vaidlustatud otsus”) seisukoha mitme erineva Saksa riigiasutuse aastatel 1991–1995 ühele Tüüringi liidumaal Albrechtsis asuvalle laserplaatide (edaspidi „CD”) ja CD-de lisatarvikute tootmise tehasele (edaspidi „Albrechtsi CD-tehas”) antud finantsabi seaduslikkuse kohta.

A — Üldine kontekst

- 11 Komisjon eristas vaidlustatud otsuses kolme etappi, st kõigepealt ettevõtte asutamine, teiseks selle ümberkorraldamine ja kolmandaks ettevõtte teatud varade tagasiostmine äriühingu MediaTec Datenträger GmbH (edaspidi „MTDA”) poolt.

1. Ettevõtte asutamise etapp (1990–1992)

- 12 Vaidlustatud otsusest nähtub, et Albrechti CD-tehas asutati „VEB” (riigi omandis oleva) kombinaadi Robotron (edaspidi „Robotron”), mille asukoht on Saksi liidumaal Dresdenis, ja äriühingu R. E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG (edaspidi „PBK”), mis kuulub Pilz Gruppi (edaspidi „Pilz Grupp”), mille asukoht on Baieri liidumaal Kranzbergis, vahel 20. veebruaril 1990 sõlmitud ühissetevõtte loomise lepinguga. Ühissetevõtte, mille nimeks sai Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG (edaspidi „ühissetevõtte”), kapitalist kuulus kaks kolmandikku Robotronile ning üks kolmandik PBK-le. Ühissetevõtte eesmärk oli CD-de, CD-ümbriste ja lisatarvikute tootmine. Pilz Grupi äriühingute juhataja Reiner Pilz juhtis ühtlasi ka ühissetevõtte tegevust (vaidlustatud otsuse 11. põhjendus).
- 13 Ühissetevõtte sõlmis oma eesmärgi saavutamiseks 29. augustil 1990 äriühinguga Pilz GmbH & Co. Construction KG (edaspidi „Pilz Construction”), mis kuulus Pilz Gruppi, töövõtulepingu CD-de tootmise tehase ehitamiseks „võtmed kätte” põhimõttel koguhinnaga 235,525 miljonit Saksa marka (DEM). Hinnale lisandusid veel infrastruktuurikulud, hinnanguliselt 7,5 miljonit Saksa marka (vaidlustatud otsuse 12. ja 20. põhjendus).

- 14 Lisaks sõlmisid ühissetevõtte osanikud 26. mai 1992. aasta lisa vormis lepingu, mis nägi ette CD-de ja CD-ümbriste tootmise mahu suurenemise. Selleks vajalike vahendite ja teenuste kogusumma oli 39 miljonit Saksa marka (vaidlustatud otsuse 22. põhjendus).
- 15 Ühissetevõtte, Robotron ja PBK laenasid investeringute rahastamiseks vajalikud summad ühelt pankade konsortsiumilt. Nende pangalaene garanteerisid kas osaliselt või täielikult Treuhandanstalt, endises Saksamaa Demokraatlikus Vabariigis ettevõtete erastamise rahastamisega tegelev riigiasutus (edaspidi „THA”) ning Baieri liidumaa. Lisaks maksid ühissetevõttele investeerimistoetusi ja -lisatasusid ka Tüüringi ja Baieri liidumaad, viimati nimetatu Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung'i (Baieri liidumaa infrastruktuuride rahastamise amet (edaspidi „LFA”)) vahendusel.
- 16 Albrechtsi CD-tehase rajamise etapis anti ühissetevõtte kapitali moodustavate osade omandiõigust palju kordi üle. Kuna THA likvideeris aastal 1992 Robotroni, müüdi sellele äriühingule ühissetevõttes kuulunud osalus kõigepealt PBK-le. Seejärel andis PBK peaaegu kõik talle kuuluvad ühissetevõtte osad omakorda üle äriühingule Pilz GmbH & Co. Compact Disk KG (edaspidi „Pilz Compact Disk”), mis kuulus samuti Pilz Gruppi, nii et ühissetevõtte muutus viimati nimetatute tütarettevõtteks. 24. novembril 1992, st üleandmise järel ning pärast ettevõtja asukoha viimist Albrechtsi, muutis ühissetevõtte oma nime, milleks sai Pilz Albrechts GmbH (edaspidi „PA”). Vahetult pärast üleandmist integreeriti ühissetevõtte Pilz grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi (vaidlustatud otsuse 13. ja 14. põhjendus).

2. Ümberkorraldamise etapp (1993–1998)

- 17 CD-de tootmise tehas alustas tegevust aastal 1993. Tegutsemisaja algusest peale oli tal suuri raskusi ning ta on võtnud endale suuri võlgu (vaidlustatud otsuse 15. põhjendus).
- 18 Olukorra parandamiseks sõlmisid Pilz Grupp (sh PA) ning Albrechtsi CD-tehase ehitamise rahastamises osalenud pangad ja riigiasutused (THA, LfA, Thüringer Industriebeteiligungsgesellschaft (edaspidi „TIB”) ja Thüringer Aufbaubank (edaspidi „TAB”)) 7. märtsil 1994 ümberkorraldamiskokkuleppe. Kokkuleppe alusel maksti täielikult või osaliselt tagasi suur osa CD-de tootmise tehase ehitamiseks antud pangalaenudest. Lisaks omandasid TIB ja TAB selle kokkuleppe alusel PA aktsiakapitali vastavalt 98% ja 2% ulatuses, tagasiulatuva jõuga alates 1. jaanuarist 1994, ning seega PA enam Pilz Gruppi ei kuulunud. Äriühing muutis alates 1994. aasta oktoobrist ka nime, ning tema uueks nimeks sai CDA Compact Disc Albrechts GmbH (edaspidi „CD Albrechts”) (vaidlustatud otsuse 15. ja 17. põhjendus). TAB ja LfA andsid CD Albrechtsile aastatel 1994 ja 1995 korduvalt laenu.
- 19 Saksa ametiasutused märkasid 1994. aasta jooksul, et suur osa Albrechtsi CD-tehase ehitamise rahastamiseks antud finantsabist oli Pilz Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel suunatud teistele sellesse gruppi kuuluvatele äriühingutele. 25. juulil 1995 algatati kõigi Pilz Gruppi kuuluvate äriühingute vara

suhtes pankrotimenetlus. Reiner Pilz'ile mõisteti tahtlikult põhjustatud maksejõuetuse ja muude süütegude eest vanglakaristus (vaidlustatud otsuse 16. põhjendus).

3. Teatud varade tagasiostmine MTDA poolt

- ²⁰ MTDA, st üks TIB'i 100%-line tütarettevõte, mis tegutseb peasjalikult efektiivsete andmekandjate, st salvestatavate CD-de (CD-ROM-ide) ja DVD-de tootmise valdkonnas, omandas 1. jaanuari 1998. aasta seisuga osa CD Albrechtsile kuuluvatest varadest, st põhivara, käibevara, lühiajaliselt realiseeritava vara ning tehnilise oskusteabe ja turustussüsteemi (vaidlustatud otsuse 18. põhjendus).
- ²¹ Omandamisega samaaegselt muudeti nimi CD Albrechts nimeks LCA Logistik Center Albrechts GmbH (edaspidi „LCA”) ning MTDA nimi CDA Datenträger Albrechts GmbH-ks (edaspidi „CDA”). LCA jäi siiski endiselt maa, millel äriühing tegutses, sellel paiknevate ehitiste, tehnilise infrastruktuuri ja logistikaseadmete omanikuks. Lisaks sõlmisid LCA ja CDA teenuste osutamise kokkuleppe, mis näeb ette üürilepingu aastase üüriga 800 000 Saksa marka, ning teenuste osutamise maksumusega ligikaudu 3 miljonit Saksa marka aastas, sõltuvalt müügimahust (vaidlustatud otsuse 19. põhjendus).
- ²² 22. septembril 2000 esitas LCA pankrotimenetluse raames taotluse enda likvideerimiseks.

B — *Haldusmenetluse kulg*

- 23 Kuna komisjonini oli ajakirjanduse vahendusel jõudnud teave, et Saksamaa ametiasutused on andnud Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks abi, nõudis ta Saksamaa Liitvabariigilt selle abi kohta teavet. Seejärel vahetasid Saksa ametiasutused ja komisjon tihedalt kirju ning nende vahel toimus terve rida kohtumisi (vaidlustatud otsuse 1.–3. põhjendus).
- 24 Komisjon teavitas 17. juuli 1998. aasta kirjaga (edaspidi „algatamisotsus”) Saksamaa Liitvabariiki oma otsusest algatada kõnealust abi puudutavas küsimuses EÜ artikli 88 lõikes 2 ettenähtud ametlik uurimismenetlus. Kirjale oli lisatud Saksamaa ametiasutustele mõeldud küsimuste loetelu. Algatamisotsus avaldati 15. detsembri 1998. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas (Komisjoni teadaanne, mis on vastavalt EÜ artikli [88 lõikele 2] suunatud liikmesriikidele ja teistele huvitatud isikutele ning mis puudutab Saksamaa valitsuse poolt CD Albrechts GmbH asutamiseks (Tüüringi liidumaal) antud abi (endine Pilz Grupp, mille asukoht oli Baieri liidumaal), EÜT C 390, lk 7).
- 25 Saksa ametiasutused reageerisid algatamisotsusele erinevate täiendavat teavet sisaldavate kirjadega. Ametiasutuste ja komisjoni esindajate osavõtul toimus mitu kohtumist.
- 26 Kuna komisjon leidis, et Saksamaa ametiasutuste saadetud teave ei kujuta endast piisavat vastust neile esitatud küsimustele, nõudis komisjon oma 22. juuli 1999. aasta kirjas, et vastata tuleb hiljemalt 31. augustil 1999. Pärast seda, kui Saksamaa ametiasutused olid oma 28. juuli 1999. aasta kirjaga taotlenud tähtaja pikendamist ning pärast 23. septembril 1999 Brüsselis toimunud kohtumist komisjoni esindajatega, esitasid nad nõutud täiendava teabe.

- 27 Äriühing CDA ning äriühing Point Group Ltd, CDA konkurent, andsid pärast algatamisotsuses näidatud tähtaja möödumist teada endast kui huvitatud isikutest ning esitasid komisjonile oma märkused.
- 28 Komisjon lõpetas menetluse 21. juunil 2000 vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega.

C — Faktilised asjaolud ja õiguslik hinnang

- 29 Komisjon käsitleb Saksamaa Liitvabariigi poolt asutamisetapis, ümberkorraldamise etapis ja MTDA teatud CD Albrechtsi varade ostmise etapis antud finantsabi eraldi.

1. Saksamaa Liitvabariigi asutamisetapis antud finantsabi

- 30 Komisjon eristas vaidlustatud otsuses viit liiki asutamisetapi kestel antud finantsabi. Vaidlustatud otsuse 32. põhjenduses toodud ülevaatlikus tabelis on need esitatud järgmiselt:

	Abi liik	Summa miljoni-tes Saksa marka-des	Abisaaja	Antud (kelle poolt)	Kuupäev	Juriidiline alus
1	100%-line garantii (esialgu 80%-line) 52,7 miljoni Saksa marga tagamiseks	54,7	PBK	LfA	1991	Gesetz über die Übernahme von Staatsbürgschaften und Garantien des Freistaats Bayern (seadus Baieri liidumaa riiklike garantiide ja tagatiste moodustamise kohta)
2	Investeeringimistoe-tused ja -lisatasud	19,42	Ühisette-võte	LfA	1991/1992	Ühisprojekt „Piirkonna majandusliku struktuuri parandamine”, seadus investee-rimisvaldkonna lisatasude kohta
3	Laenu tagasinõud-misest loobumine	3,0	PBK	LfA	1994	–
4	100%-line garantii	190,0	Robotron, ühisettevõte	THA	199[2]	THA-kava
5	Investeeringimistoe-tused ja -lisatasud	63,45	Ühisette-võte; PA alates 24.11.1992	Tüüringi liidumaa	1991–1993	Ühisprojekt „Piirkonna majandusliku struktuuri parandamine”, seadus investee-rimisvaldkonna lisatasude kohta
Kokku		330,57				

- 31 Sellest tabelist nähtub kõigepealt, et THA andis 1992. aastal 190 miljoni Saksa marga suurusele summale 100%-lise garantii, mis kattis suurema osa Robotronile ja ühissetevõttele antud pangalaenudest. Komisjon on seisukohal, et seda garantiid tuleb käsitleda ühisturuga kokkusobimatu riigiabina, kuna see pole antud komisjoni vastavalt 26. septembri 1991. aasta kirjaga SG(91) D/17825 (edaspidi „esimene THA-kava”) ja 8. detsembri 1992. aasta kirjaga SG(92) D/17613 (edaspidi „teine THA-kava”) heaks kiidetud abikavades määratletud tingimuste kohaselt. Sellegipoolest leiab komisjon, et esialgselt garanteeritud 190 miljonist Saksa margast tuleb tagasi maksta siiski vaid 120 miljonit Saksa marka kui THA garantiina tegelikult välja makstud summa.
- 32 Teiseks tuvastas komisjon, et Tüüringi liidumaa andis kuni 31. detsembrini 1993 ühissetevõttele ning hiljem PA-le Investitionszulagengesetz'i (seadus investeerimisvaldkonna lisatasude kohta) ja kahekümnenda ja kahekümne esimese „Rahmenpläne der Gemeinschaftsaufgabe „Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur”” („Piirkonna majandusliku struktuuri parandamise” ühisprojekte käsitleva 6. oktoobri 1969. aasta seaduse alusel aastateks 1992 ja 1993 vastu võetud raamprogrammid, edaspidi „TIC-kava”) alusel investeerimistoetusi ja -lisatasusid kogusummas 63,45 miljonit Saksa marka. Komisjon on seisukohal, et selline piirkondliku iseloomuga abi anti ühisprojekti ja investeerimisvaldkonna lisatasusid käsitleva seaduse alusel ekslikult, ning kuna see on ühisturuga kokkusobimatu, tuleb see tagasi maksta. Komisjon leiab, et lisaks Tüüringi liidumaa otsusele 32,5 miljoni Saksa marga tagasimaksmise kohta tuleb tagastada veel 30,95 miljonit Saksa marka.
- 33 Kolmanda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et Baieri liidumaa maksis aastatel 1991 ja 1992 Lfa kaudu ühissetevõttele investeerimistoetusi ja -lisatasusid kogusummas 19,42 miljonit Saksa marka. Komisjon leiab, et osas, milles need toetused ja lisatasud suunati Pilz Gruppi kuuluvatele äriühingutele, on neid TIC-kava ja investeerimisvaldkonna lisatasusid käsitleva seaduse alusel makstud välja ekslikult. Komisjon on seisukohal, et seega on tegemist EÜ asutamislepinguga kokkusobimatu riigiabiga.

- 34 Neljanda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et Baieri liidumaa oli „Richtlinien für die Übernahme von Staatsbürgschaften im Bereich der gewerblichen Wirtschaft” (suunised, mis käsitlevad tööstussektorile riigi antud garantiisid, teatavaks tehtud Baieri rahandusministri 7. augusti 1973. aasta teadaandega L 6811-1/7 — 43358, edaspidi „Baieri liidumaa garantiide andmist käsitlevad eeskirjad”) alusel andnud 80–100%-lise garantii 54,7 miljoni Saksa marga suuruse kogusummaga pangalaenudele, mida lõppkokkuvõttes anti PBK-le. Komisjon on seisukohal, et Saksa ametiasutused ei ole vaatamata algatamisotsuses toodud teabenõudele esitanud piisavalt üksikasjalikke andmeid, mis võimaldaksid hajutada kahtlusi Baieri liidumaa (LfA) antud garantiiga seonduvate toimingute seaduslikkuse osas. Komisjon on seisukohal, et — arvestades asjaolu, et kõnealust abi ei kasutatud investeringute rahastamiseks, vaid et see suunati kõrvale — see garantii kujutab endast ühisturuga kokkusobimatut abi.
- 35 Viienda asjaoluna tuvastas komisjon, et LfA loobumine nõudmast PBK-lt tagasi punktis 34 nimetatud garantii alusel pankadele makstud 3 miljoni Saksa marga suurust võlgnevust kujutas endast riigiabi. Komisjon leiab, et see abi on ühisturuga kokkusobimatu, kuna sellise soodustuse andmisel puudus juriidiline alus.
- 36 Komisjon leiab eeltoodud asjaolusid arvestades, et Saksamaa Liitvabariik andis Albrechtsi CD-tehase rajamise/asutamise etapis riigiabi kogusummas 260,57 miljonit Saksa marka, rikkudes sellega EÜ artikli 88 lõiget 3. Abi koosneb Tüüringi liidumaa antud abist summas 63,45 miljonit Saksa marka, LfA abist summas 77,12 miljonit Saksa marka (54,7 miljonit Saksa marka garantiina, 19,42 miljonit Saksa marka investeerimisvaldkonna lisatasudena ja 3 miljonit Saksa marka võlgnevuse tagasinõudmisest loobumisena), ja THA antud abi summas 120 miljonit Saksa marka.
- 37 Komisjon on seisukohal, et selline abi on kokkusobimatu peamiselt seetõttu, et see anti Pilz Gruppi kuuluvatele äriühingutele ning seega on seda abi EÜ artikli 88 lõike 2 mõttes kasutatud valel eesmärgil.

2. Ümberkorraldamise etapis makstud finantsabi

38 Komisjon määratles ja liigitas vaidlustatud otsuses kaksteist ettevõtte ümberkorraldamise etapi kestel antud finantsabi liiki. Vaidlustatud otsuse 39. põhjenduses toodud ülevaatlilikus tabelis on need abimeetmed esitatud järgmiselt:

	Abi liik	Summa miljonites Saksa markades	Abisaaja	Antud (kelle poolt)	Kuupäev	Juriidiline alus
1	Laen	25,0	PA	TAB	Oktoober 1993	–
2	Laen	20,0	PA	TAB	Märts 1994	–
3	Ostuhind	3,0	PBK	TIB	Märts 1994	–
4	Toetus	12,0	PA	TIB	Märts 1994	–
5	Osalus äriühingus	33,0	PA	TIB (98 %) TAB (2 %)	Märts 1994	–
6	Laen	2,0	PA	LfA	Märts 1994	–
7	Kaasosaniku laen	3,5	PA	TIB	Aprill 1994	–
8	Laen	15,0	Pilz Grupp	LfA	Juuni 1994	–
9	Laen	15,0	CD Albrechts	TAB	Oktoober 1994	–
10	Laen	7,0	CD Albrechts	LfA	Detsember 1994	–
11	Laen	9,5	CD Albrechts	TAB	Jaanuar 1995	–
12	Intressid	21,3			Alates 1993. aasta lõpust	
Kok- ku		166,3				

- 39 Esiteks tuvastas komisjon, et TAB andis 1993. aasta oktoobris PA-le laenu 25 miljonit Saksa marka, et aidata äriühing üle rahalistest raskustest, kuid et need summad suunati Pilz Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel otseselt teistele samasse gruppi kuuluvatele äriühingutele.
- 40 Teise asjaoluna tuvastas komisjon, et TAB andis 1994. aasta märtsis PA-le laenu summas 20 miljonit Saksa marka, et PA saaks tagasi maksta THA poolt garanteeritud pangalaenuid, kuid need summad suunati Pilz Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel otseselt teistele samasse gruppi kuuluvatele äriühingutele.
- 41 Kolmanda asjaoluna tuvastas komisjon, et TIB maksis 1994. aasta märtsis PBK-le 3 miljonit Saksa marka PA-s kuuluva osaluse ostmiseks.
- 42 Neljanda asjaoluna tuvastas komisjon, et TIB maksis 1994. aasta märtsis PA-le reservkapitali toetusena 12 miljonit Saksa marka.
- 43 Viienda asjaoluna tuvastas komisjon, et TIB ja TAB omandasid 1994. aasta märtsis vastavalt 98% ja 2% suuruse osaluse PA-s koguväärtusega 33 miljonit Saksa marka.
- 44 Kuuenda asjaoluna tuvastas komisjon, et 1994. aasta märtsis andis Baieri liidumaa LA-le LfA kaudu laenu 2 miljonit Saksa marka.

- 45 Seitsmenda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et TIB andis 1994. aasta aprillis PA-le kaasosaniku laenu summas 3,5 miljonit Saksa marka.
- 46 Kaheksanda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et LfA andis 1994. aasta juunis Pilz Grupile 15 miljonit Saksa marka käibekapitalilaenu, mis pidi katma perioodi kuni Albrechtsi CD-tehasele ostja leidmiseni.
- 47 Üheksanda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et TAB andis 1994. aasta oktoobris CD Albrechtsile laenu summas 15 miljonit Saksa marka. Komisjon täheldas, et kuigi summa maksti välja CD Albrechtsile, kasutati seda Pilz Grupi äriühingutele teenuste osutamiseks, nii et viimati nimetatud äriühingud said tulu ilma, et nad oleksid selle eest tasunud.
- 48 Kümnenda asjaoluna on komisjon tuvastanud, et Baieri liidumaa andis 1994. aasta detsembris CD Albrechtsile LfA kaudu uuesti laenu summas 7 miljonit Saksa marka.
- 49 Üheteistkümnenda asjaoluna tuvastas komisjon, et TAB andis 1995. aasta jaanuaris CD Albrechtsile laenu summas 9,5 miljonit Saksa marka.
- 50 Kaheteistkümnenda asjaoluna tuvastas komisjon, et Saksamaa ametiasutustelt saadud teabe kohaselt said PA ja CD Albrechts alates 1993. aasta lõpust kuni aastani 1998 intressitulu kogusummas 21,3 miljonit Saksa marka.

- 51 Komisjon on seisukohal, et eespool kirjeldatud kaheteistkümne finantsabimeetme näol kogusummas 166,3 miljonit Saksa marka on tegemist ebaseadusliku ja ühisturuga kokkusobimatu riigiabiga. Kuna pärast Albrechti CD-tehase eest majanduslikult vastutavaks muutumist said finantsabist kasu TIB ja TAB, võib komisjon sellise finantsabi heaks kiita üksnes EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c alusel ning kooskõlas päästmis- ja ümberkorraldamisabi suhtes kohaldatavate suunistega. Komisjon leiab, et on ilmselge, et viimati nimetatud finantsabi ei ole suunistega kooskõlas, kuna talle kättesaadava teabe põhjal ei ole võimalik tõendada, et abi anti sellise usaldusväärse ümberkorraldamiskava alusel, mis sisaldab konkreetseid siseriiklikke meetmeid, mis võimaldavad komisjonil jõuda järeldusele, et ettevõtja hakkab mõistliku aja jooksul kasumit tootma ja muutub pikemas perspektiivis elujõuliseks. Pealegi ei ole ükski erainvestor soovinud LCA-d ja CDA-d osta, nii et ilma erainvesteeringuteta pole võimalik otsustada, kas abi on ümberkorraldamise kuludega proportsionaalne.

3. Abi tagastamine

- 52 Komisjon otsustas määruse nr 659/1999 artikli 14 lõike 1 alusel, et Saksamaa Liitvabariik oli kohustatud nõudma nii Albrechti CD-tehase rajamise kui ümberkorraldamise etapis välja makstud ebaseadusliku ja ühisturuga kokkusobimatu abi tagastamist.
- 53 Komisjon rõhutas, et otsusest kinnipidamise tagamiseks ja igasuguste konkurentsi-moonutuste vältimiseks pidi ta vajaduse korral nõudma, et abi tagastamise menetlust ei kohaldataks mitte ainult esialgse abisaaja suhtes, vaid et seda laiendataks kõigile neile ettevõtjatele, mis jätkavad esialgse abisaaja tegevust, kasutades üleantud tootmisvahendeid. Komisjon kinnitas, et tegemaks kindlaks, kas äriühing tõepoolest jätkab esialgse abisaaja tegevust, arvestas ta tervet rida asjaolusid, sh üleandmise objekt, ostuhind, kes on varasema äriühingu osanikud ja omanikud ja kes omandab osaluse, üleandmise toimumise kuupäev ning üleandmise

kaubanduslik iseloom. Komisjon on seisukohal, et käesoleval juhul said esialgu PBK-le, ühissettevõttele ja PA-le antud abist tulu kindlasti LCA ja CDA, kuna nad kasutasid tegutsemisel eespool nimetatud ettevõtjate varasid ja infrastruktuuri elemente. Seega on komisjon otsustanud, et abi peavad tagasi maksma LCA, CDA ja teised ettevõtjad, kellele anti või antakse edaspidi üle ühissetevõtte, PA või PBK varad, ning neid tuleb käsitleda selle abi osas „abisaaajatena”.

4. Vaidlustatud otsuse resolutiivosa

54 Neist hinnangutest lähtudes võttis komisjon vastu järgmise otsuse:

„Artikkel 1

1. Saksamaa [Liitvabariigi] poolt [PBK-le, ühissetevõttele ja PA-le] Albrechtsi CD-tehase (Tüüringi liidumaa) rajamiseks, tegutsemiseks ja toetuseks antud riigiabi kasutati 260,57 miljoni Saksa marga ulatuses Pilz Grupi sees muuks otstarbeks.

Abi hõlmab Tüüringi [liidumaa] antud finantsabi summas 63,45 miljonit Saksa marka, [Lfa antud] 77,12 miljonit Saksa marka ja [THA antud] 120 miljonit Saksa marka.

Abi kuritarvitamine seisneb abi valem eesmärgil kasutamises EÜ artikli 88 lõike 2 mõttes. Järelikult on see abi EÜ asutamislepinguga vastuolus.

2. EÜ artikli 87 lõike 1 kohaselt ei ole [CD Albrechtsi] ümberkorraldamiseks ettenähtud abi summas 166,3 miljonit Saksa marka EÜ asutamislepingu sätetega kooskõlas.

Artikkel 2

1. Saksamaa [Liitvabariik] võtab kõik vajalikud meetmed abisaajalt artiklis 1 osutatud, talle ebaseaduslikult antud abisumma tagasisaamiseks.

2. Tagastamine toimub siseriiklike menetluste kohaselt. Tagastatavatele summadele arvestatakse juurde intressid arvates päevast, mil abisumma abisaajale välja maksti, kuni summa tegeliku tagasimaksmiseni. Intressid arvutatakse välja piirkondliku abi toetusekvivalendi suhtes kohaldatava piirmäära alusel.

3. Käesolevas artiklis tähistab mõiste „abisaaja” [CDA-d], [LCA-d] ja kõiki teisi ettevõtjaid, kellele anti või antakse edaspidi üle [PBK], [ühisettevõtte] või [PA] vara ja/või osa infrastruktuurist, nii et see võimaldab hoida kõrvale käesoleva otsuse täitmise tagajärgedest [...]”.

Menetlus ja poolte nõuded

- 55 CDA esitas 16. oktoobril 2000 Esimese Astme Kohtu kantseleisse hagi, millega taotleb vaidlustatud otsuse tühistamist. Hagi registreeriti numbri T-324/00 all.
- 56 Esimese Astme Kohtu kolmanda, laiendatud koja esimehe 28. mai 2001. aasta määrusega lubati Saksamaa Liitvabariigil astuda menetlusse CDA nõuete toetuseks ning ODS Optical Disc Service GmbH-l (edaspidi „ODS”), ühel CDA-ga konkureerival äriühingul, komisjoni nõuete toetuseks.
- 57 ODS ja Saksamaa Liitvabariik esitasid oma menetlusse astuja seisukohad vastavalt 29. augustil ja 3. septembril 2001. CDA ja komisjon esitasid oma märkused ODS-i ja Saksamaa Liitvabariigi seisukohtade peale 24. oktoobril 2001.
- 58 Esimese Astme Kohus (kolmas koda laiendatud koosseisus) otsustas oma 30. septembri 2002. aasta määrusega peatada menetluse seniks, kuni Euroopa Kohus teeb otsuse kohtuasjas C-328/99: Itaalia *v.* komisjon ja kohtuasjas C-399/00: SIM 2 Multimedia *v.* komisjon. Arvestades liidetud kohtuasjades 8. mail 2003 tehtud otsust, küsis Esimese Astme Kohus pooltelt arvamust käesoleva hagi lahendamisevõimaluste kohta. Märkused laekusid 23. ja 24. juunil 2003.
- 59 Pärast ettekandja-kohtuniku ettekande ärakuulamist palus Esimese Astme Kohus pooltel võtta seisukoht käesoleva hagi liitmise küsimuses Tüüringi liidumaa esitatud hagiga, mis on Esimese Astme Kohtu kantseleis registreeritud numbri T-318/00 all

ning mille ese on sama. Kohtuasjad liideti 8. märtsi 2004. aasta määrusega pärast pooltelt märkuste saamist kohtuistungite toimumise ja kohtuotsuse tegemise huvides.

60 Olles ettekandja-kohtuniku ära kuulanud, otsustas Esimese Astme Kohus algatada suulise menetluse ning tegi pooltele Esimese Astme Kohtu kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames ettepaneku esitada teatud dokumendid ning esitas neile kirjalikult küsimusi.

61 Poolte suulised avaldused ning vastused Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele kuulati ära 5. mai 2004. aasta kohtuistungil.

62 23. juuli 2004. aasta määrusega lahutati kohtuasjad T-318/00 ja T-324/00 kohtuotsuse tegemise huvides.

63 CDA palub Esimese Astme Kohtul:

— esimese võimalusena tühistada vaidlustatud otsuse artiklid 1 ja 2;

— teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsuse artiklid 1 ja 2 osas, milles komisjon on järeldanud abi kokkusobimatust EÜ asutamislepinguga ja nõuab abi tagastamist CDA-lt ja kõigilt teistelt ettevõtjatelt, kellele antakse üle PBK, ühisettevõtte või PA vara ja/või infrastruktuur;

- mõista kohtukulud välja komisjonilt, välja arvatud menetlusse astuja ODS-i kulud, mis jätta tema enda kanda.

64 Saksamaa Liitvabariik menetlusse astujana palub Esimese Astme Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus.

65 Komisjon, keda toetab ODS, palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja CDA-lt.

Õiguslik käsitlus

I — *Esialgused märkused*

- 66 CDA esitab oma hagi toetuseks mitu väidet, mis tulenevad vastavalt kaitseõiguse põhimõtte rikkumisest, põhjendamiskohustuse rikkumisest, teatud faktiliste asjaolude ekslikust tuvastamisest, hea halduse tava rikkumisest seoses EÜ artikliga 287, EÜ artikli 87 lõike 1 ja artikli 88 lõike 2 ning nende rakendussätete rikkumisest,

komisjoni ebapädevusest, EÜ artikli 249 neljanda lõigu rikkumisest, omandiõiguse rikkumisest, proportsionaalsuse põhimõtte ning õiguskindluse põhimõtte ja „kindluse põhimõtte” rikkumisest.

- ⁶⁷ CDA täpsustab oma hakis (punktid 2–5), et ta taotleb eelkõige vaidlustatud otsuse artiklis 2 toodud tagastamiskorralduse tühistamist osas, milles sellega kohustatakse Saksamaa Liitvabariiki nõudma artiklis 1 kirjeldatud abi tagasi CDA-lt ja teistelt ettevõtjatelt, kellele on antud või antakse edaspidi üle PBK, ühissettevõtte ja PA vara ja/või infrastruktuur.
- ⁶⁸ Selle tulemusena on Esimese Astme Kohus otsustanud uurida kõigepealt väiteid, mis on esitatud vaidlustatud otsuse artikli 2 ebaseaduslikkuse tõendamiseks ning EÜ artikli 87 lõike 1 ja artikli 88 lõike 2 rikkumise kohta.

II — EÜ artikli 87 lõike 1 ja EÜ artikli 88 lõike 2 rikkumine

A — Poolte argumendid

- ⁶⁹ CDA, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, väidab, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 87 lõiget 1 ja EÜ artikli 88 lõiget 2 seeläbi, et kohustab vaidlustatud otsuse

artikli 2 lõigetes 1 ja 3 Saksamaa Liitvabariiki nõudma abi tagastamist LCA-lt, CDA-lt ja kõigilt teistelt ettevõtjatelt, „kellele on antud või antakse edaspidi üle [PBK], [ühisettevõtte] või [PA] vara ja/või infrastruktuur nii, et see võimaldab vältida [...] otsuse tagajärgi”.

70 CDA väidab sisuliselt seda, et komisjon ei saa Saksamaa Liitvabariigilt nõuda, et see nõuaks abi tagasi ettevõtjatelt, kes ei ole kõnealusest abist kasu saanud. Ta väidab, et esiteks suunati see abi suures ulatuses Pilz Gruppi kuuluvate ettevõtjate kasuks; teiseks, et — nagu komisjon on vaidlustatud otsuse 103. põhjenduses järeldanud — MTDA (hiljem CDA) CD Albrechtsi (hiljem LCA) aktsiate ostmise raames abimeetmetest kasu ei saanud, kuna ta maksis turuhinna, ning kolmandaks maksti osa abist välja otse Pilz Grupile.

71 CDA väidab ka seda, et komisjon ei saa nõuda abi tagastamist kolmandatelt isikutelt ainuüksi väites, et tegemist oli kõrvalehoidmise juhtumiga. Ta väidab, et komisjon ei saa nõuda abi tagastamist kolmandalt isikult, ilma et ta oleks tõendanud, et see isik on sellest abist kasu saanud. Ta kinnitab, et objektiivsetest kriteeriumidest, mida komisjon kasutab kõrvalehoidmise tõendamiseks — üleandmise ese, ostuhind, esialgse ettevõtja ja omandaja osanikud või omanikud, üleandmise toimumise kuupäev ja kaubanduslik iseloom —, ja mis on ära toodud vaidlustatud otsuse 118. põhjenduses, käesoleval juhul ei piisa.

72 Komisjon, keda toetab ODS, vaidleb vastu kõigile CDA argumentidele, millega viimati nimetatud püüab tõendada, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 87 lõiget 1 ja EÜ artikli 88 lõiget 2, kohustades Saksamaa Liitvabariiki nõudma abi tagasi LCA-lt,

CDA-lt ja kõigilt ettevõtjatelt, kellele anti või antakse edaspidi üle ühissettevõtte varad või infrastruktuur, eesmärgiga vältida vaidlustatud otsuse tagajärgi.

73 Komisjon täpsustab esmalt üldsõnaliselt oma seisukohta küsimuses, mis puudutab nende isikute kindlaksmääramist, kes peavad abi tagastama abisaajaks oleva äriühingu aktsiate või tema varade ülemineku korral. Komisjon märgib, et aktsiate üleandmise korral erilisi probleeme ei teki, kuna abisaajaks olev äriühing eksisteerib jätkuvalt, muutunud on vaid tema vara omanik. Ta leiab, et kohtupraktikast tuleneb, et sellisel juhul on hüvitamise kohustus äriühingul, kes sai abi, või tema õigusjärglastel, ja seda sõltumata omandistruktuuri muutustest ja tagastamiskohustuse arvestamisest müügitingimuste kindlaksmääramise juures. Komisjon kinnitab, et toetust saanud tegevusalal tegutsemist jätkates saab äriühing abist kasu edasi, seega kestab ka konkurentsi moonutamine. Ta leiab, et suuremaid raskusi ei teki ka juhul, kui abisaaja äriühingu varad antakse üle samasse gruppi kuuluvatele ettevõtjatele. Ta väidab, et sellisel juhul peavad abisaaja asemel abi tagastama need sellesse gruppi kuuluvad ettevõtjad, kes said abist lähtuvat kasu varade üleandmise tõttu, ning kes on seeläbi majanduslikult eelistatud. Mis puudutab abisaajaks olnud äriühingu varade müümist kolmandatele ettevõtjatele, siis komisjon eristab siinjuures juhtumeid, kus vara müüakse eraldi või tervikuna. Ta leiab, et kui vara müüakse eraldi ja turuhinnaga, siis ei ole omandajad kohustatud abi tagasi maksma, kuna varade eraldiseisva müümise korral toetatud tegevust enam ei eksisteeri, sest enne varade üleminekut antud abi ei saa sel moel enam abisaajaks olnud äriühingu konkurente ebasoodsamasse olukorda asetada. Komisjon leiab, et olukord on hoopis teine, kui varad müüakse tervikuna, nii et see võimaldab omandajal abisaajaks olnud äriühingu tegevust jätkata. Komisjon leiab, et sel juhul võib toetust saanud tegevuse jätkamine jätkuvalt konkurentsi moonutada, nii et on vaja üles näidata erilist hoolikust vältimaks olukorda, kus abisaaja varade üleminek võib müüdnud varade

„varjamise” kaudu tuua kaasa tagastamiskohustusest kõrvalehoidmise. Ta väidab, et selline kõrvalehoidmine on välistatud üksnes juhul, kui abisaajaks olnud äriühingu varade terviklik üleminek toimub turuhinnaga ja menetluses, mis ei ole tingimuslik ja on avatud kõikidele selle äriühingu konkurentidele.

74 Nendest põhimõtetest lähtudes leiab komisjon, et ta tegutses õigesti, kui nõudis abi tagastamist LCA-lt ja CDA-lt, kuna:

- CDA jätkab esialgse abisaaja majandustegevust, kasutades „rikutud” tootmisvahendeid, mille ta omandas grupi sees TIB-i kontrolli all olevalt seotud ettevõtjate grupilt;
- CDA ja LCA saavad jätkuvalt kasu ühisettevõttele — ning tema õigusjärglastele — ebaseaduslikult antud abist, kuna konkurentsimoonutuste soodne mõju CDA-le ja LCA-le jätkub;
- 35,3 miljoni Saksa marga suurune ostuhind, mis tasuti kohustuste omandamisega (vaidlustatud otsuse 102. põhjendus), jäi igal juhul ettevõtjate gruppi, kuna TIB kontrollib nii CDA-d kui LCA-d;
- majanduslikult seotud ettevõtjate grupi puhul on ostuhinna arvestamine vastuolus tema kohustusega vältida otsustest kõrvalehoidmist ning liikmesriikide kohustusega tagada otsustest kinnipidamine (vaidlustatud otsuse 118. ja 119. põhjendus).

- 75 Komisjon kinnitab, et CDA on eksinud, kui väidab, et komisjon ei saa nõuda, et CDA ja LCA tagastaksid abi, mis on makstud otse Pilz Grupile või talle suunatud. Komisjon märgib, et see abi anti ühissettevõtte ja tema õigusjärglaste tegevusele, kuigi peale seda suunati see kohe teistele Pilz Gruppi kuuluvatele äriühingutele. Komisjon leiab, et seejuures pole oluline, et ühissettevõtte sellest abist tegelikult kasu ei saanud. Ta väidab, et Euroopa Kohus on 20. märtsi 1997. aasta otsuses C-24/95: Alcan Deutschland (EKL 1997, lk I-1591) nentunud, et abi tagastamisele ei saa esitada vastuväidet tulenevat sellest, et saadud kasu enam ei eksisteeri. Komisjon väidab, et Euroopa Kohtu argumente saab kasutada ka sellise juhtumi puhul nagu käesolev asi, kus ettevõtjate grupi sees varade ülemineku mehhanismide eesmärk on ühtlasi ka kaotada kasu, mille sai esialgne abisaaja. Ta väidab, et sellisel juhul ei saa kasu kadumisest tulenevat vastuväidet arvestada, vaid ebaseadusliku kasu saajateks tuleb pidada ettevõtjate gruppi kuuluvaid äriühinguid, kes said algselt abi kui abi adressaadid. Komisjon lisab, et ka TIB ja seotud ettevõtjad ei saa seda vastuväidet kasutada, kuna Pilz Grupi toime pandud abi kõrvaesuunamine on omistatav ka ühissetevõttele ja tema õigusjärglastele.

B — *Esimese Astme Kohtu hinnang*

- 76 Kõigepealt tuleb märkida, et ühenduse õiguse kohaselt võib komisjon, juhul kui ta tuvastab, et abi on ühisturuga kokkusobimatu, nõuda liikmesriigilt, et see nõuaks abi abisaajatelt tagasi (Euroopa Kohtu 12. juuli 1973. aasta otsus kohtuasjas 70/72: komisjon v. Saksamaa, EKL 1973, lk 813, punktid 13 ja 20, ja 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-277/00: Saksamaa v. komisjon, EKL 2004, lk I-3925, punkt 73).
- 77 Ebaseadusliku abi lõpetamine tagasinõudmise teel on selle abi ebaseaduslikkuse nentimise loogiline tagajärg ning selle eesmärk on varasema olukorra taastamine (eespool punktis 76 viidatud kohtuotsus Saksamaa v. komisjon, punkt 74).

- 78 Eesmärk on saavutatud, kui abisaaja ehk teisisõnu ettevõtjad, kes sellest tegelikult kasu said, on kõnealuse abi koos sellele vajadusel juurde arvestatud viivisega tagasi maksnud (vt selle kohta Euroopa Kohtu 21. märtsi 1991. aasta otsus kohtuasjas C-303/88: Itaalia *v.* komisjon, EKL 1991, lk I-1433, punktid 57 ja 60). Abi tagasimaksmisega kaotab abisaaja eelise, mille ta oli konkurentidega võrreldes saanud, ning sellega taastatakse abiandmisele eelnenud olukord (Euroopa Kohtu 4. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas C-350/93: komisjon *v.* Itaalia, EKL 1995, lk I-699, punkt 22).
- 79 Järelikult on ebaseaduslikult antud riigiabi tagastamise peamine eesmärk ebaseadusliku abi tõttu saavutatud konkrentsiieelistest tulenevate konkrentsimoonutuste kaotamine (vt eespool punktis 76 viidatud kohtuotsus Saksamaa *v.* komisjon, punkt 76).
- 80 Vaidlustatud otsuse artiklis 2 märgitud tagastamiskorraldust tuleb hinnata eelnimetatud üldistest kaalutlustest lähtudes.
- 81 Sellega seoses tuleb eraldi uurida korralduse seaduslikkust osas, mis puudutab abi tagasinõudmist esiteks LCA-lt ja teiseks CDA-lt. On selge, et kui LCA-d tuleb käsitleda ühissetevõtte ja PA otsese õigusjärglasena, siis CDA puhul sellise juhtumiga tegemist ei ole. Vaidlustatud otsuses tugineb tagastamiskorralduse CDA-d puudutav osa sellele, et abi tagastamisest tahetakse kõrvale hoida.
- 82 CDA väidab LCA-lt abi tagasinõudmise osas, et see korraldus on ebaseaduslik, kuna hõlmab esiteks abi, mis maksti välja otse Pilz Grupile, ja teiseks abi, mis anti küll ühissetevõttele ja PA-le, kuid suunati Pilz Grupi kasuks.

- 83 Selles suhtes tuleb märkida, et nagu nähtub vaidlustatud otsuse 32. ja 39. põhjenduses toodud tabelitest, hõlmab otsuse artiklis 1 kirjeldatud abi tegelikult teatud hulka abimeetmeid, mis maksti välja otse Pilz Grupile ja PBK-le, st ühele sellesse gruppi kuuluvale ettevõtjale. See kehtib eelkõige abi kohta, mis anti PBK-le Baieri liidumaa 54,7 miljoni Saksa marga suuruse garantii alusel, abi kohta, mis seisnes 3 miljoni Saksa marga suuruse võlgnevuse tagasinõudmisest loobumises, abi kohta, mis seisnes PA-s 3 miljoni Saksa marga eest osaluse omandamises ja abi kohta, mis seisnes Pilz Grupile 15 miljoni Saksa marga suuruse laenu andmises.
- 84 Kahe esimese abimeetme puhul on selge, et vaatamata sellele, et need maksti välja otse PBK-le, olid need mõeldud Albrechtsi CD-tehase ehitamise rahastamiseks, nii et kui mitte arvestada nende meetmete kõrvaesuunamist teiste Pilz Gruppi kuuluvate ettevõtjate kasuks ja põhjendamiskohustuse rikkumist seoses 3 miljoni Saksa marga suuruse võlgnevuse tagasinõudmisest loobumisega, on komisjon õigustatult nõudnud abi tagastamist LCA-lt (vt selle kohta Euroopa Kohtu 3. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-457/00: Belgia v. komisjon, EKL 2003, lk I-6931, punktid 55–62).
- 85 3 miljoni Saksa marga suuruse ostuhinna ja 15 miljoni Saksa marga suuruse laenu osas tuleb märkida, et need abimeetmed maksti välja otse Pilz Grupile ega olnud mõeldud ühissettevõtte ja PA ümberkorraldamiseks. Seega on välistatud, et viimati nimetatud oleksid sellest abist tegelikult kasu saanud. Seda järeldust ei mõjuta asjaolu, et — nagu komisjon on vaidlustatud otsuse 37. põhjenduses nentunud — 15 miljoni Saksa marga suurune laen oli mõeldud Pilz Grupi toetuseks kuni ajani, mil leitakse PA-le ostja. Lisaks sellele, et komisjon ei ole selle väite kinnituseks esitanud mitte mingisuguseid tõendeid, ei ole tõendatud, et PA oleks sellest abist tegelikult kasu saanud.
- 86 Seega ei ole vaidlustatud otsuse artikkel 2 kooskõlas ebaseadusliku riigiabi tagastamise põhimõtetega osas, milles see puudutab artiklis 1 kirjeldatud abi tagasinõudmist LCA-lt, hõlmates ka 3 miljoni Saksa marga suuruse ostuhinna näol PBK-le antud abi ning 15 miljoni Saksa marga suuruse laenu kujul Pilz Grupile antud abi.

87 Järgnevalt tuleb uurida CDA väiteid, mille kohaselt on tagastamiskorraldus ebaseaduslik osas, milles see puudutab abi, mis oli küll mõeldud ühissetevõttele ja PA-le, kuid suunati Pilz Grupi ettevõtjate kasuks.

88 Tuleb märkida, et vaidlustatud otsuses on esitatud terve rida järeldusi, mis puudutavad otsuse artiklis 1 kirjeldatud abimeetmete kõrvaesuunamist Pilz Grupi kasuks. Vaidlustatud otsuse 27., 33., 38. ja 63.–75. põhjendusest nähtub, et suur osa Albrechtsi CD-tehase ehitamiseks, tugevdamiseks ja ümberkorraldamiseks antud abimeetmetest suunati Pilz Grupi ettevõtjate kasuks. Neist järeldustest nähtub ka see, et abimeetmete kõrvaesuunamine toimus tehase ehitamisel osutatud teenuste kohta ülemääraste arvete esitamisega, Pilz Grupi tsentraliseeritud rahahaldussüsteemi vahendusel ning ühissetevõtte ja PA poolt Pilz Grupile tarnitud kaupade ja osutatud teenuste eest mittetasumisega.

89 Tuleb märkida, et Landgericht Mühlhausen'i prokuratuuri süüdistusakt, mille Saksamaa ametiasutused esitasid haldusmenetluse kestel, sisaldab teavet, mis võimaldab vähemalt ligikaudselt määratleda, kui suur osa abist suunati Pilz Grupi kasuks. Vastupidiselt komisjoni väidetule ei anna asjaolu, et see akt käsitleb Tüüringi liidumaa antud investeerimistoetuste ja -lisatasude andmise raames toime pandud ebaseaduslike toiminguid, iseenesest alust järeldada, et selles sisalduv teave ei ole komisjoni hinnangu jaoks asjakohane. Süüdistusakt sisaldab eelkõige pettuse ja investeeringute väärtuse hindamisel kasutatud erinevate mehhanismide kirjelduses täpseid ja abi kõrvaesuunamise ulatuse kindlaksmääramise jaoks vajalikke andmeid.

- 90 Neil asjaoludel tuleb märkida, et komisjonile oli vaidlustatud otsuse tegemise ajal kättesaadav andmete kogum, millest nähtus, et ühisettevõtte ja PA suurest osast Albrechti CD-tehase ehitamiseks, tugevdamiseks ja ümberkorraldamiseks mõeldud abimeetmetest tegelikku kasu ei saanud. Pealegi võimaldavad need andmed vähemalt ligikaudselt määratleda, kui suur osa abist kõrvale suunati.
- 91 On tõsi, nagu komisjon kinnitab, et toimikust ei nähtu, et Saksamaa ametiasutused oleksid esitanud täpseid andmeid Pilz Grupi kasuks suunatud abi ulatuse kohta.
- 92 Sellegipoolest on selge, et kuigi komisjoni käsutuses olid selleks vajalikud vahendid (vt selle kohta Euroopa Kohtu 13. aprilli 1994. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-324/90 ja C-342/90: Saksamaa ja Pleuger Worthington v. komisjon, EKL 1994, lk I-1173, punkt 29), ei nähtu toimikus sisalduvatest materjalidest, et ta oleks nõudnud Saksamaa ametiasutustelt selle kohta täpsete andmete esitamist. Nagu nähtub algatamisotsusest, oli ta vähemalt alates aastast 1997 suure osa abimeetmete kõrvalesuunamisest teadlik. Seega ei saa komisjon väita, et ta võis vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal kättesaadava teabe alusel õigustatult nõuda artiklis 1 kirjeldatud abi tagastamist LCA-lt osas, milles ta teadis või oleks pidanud teadma, et need ei olnud läinud ühisettevõttele ja PA-le.
- 93 Samuti ei saa nõustuda komisjoni seisukohaga, et vaidlustatud otsuse artiklis 2 sisalduva tagastamiskorralduse ulatust põhjendab asjaolu, et ühisettevõtte ja tema õigusjärglased kuuluvad seotud ettevõtjate gruppi, kus kasutatakse varade üleminekumehhanisme grupi sees. Lisaks fakte, et ühisettevõtte kuulus Pilz Gruppi ainult 1992. aasta oktoobrist kuni 1993. aasta detsembri lõpuni, nähtub vaidlustatud

otsuses tehtud järeldustest selgelt, et käesoleval juhul kasutati grupi sees varade üleandmismehhanisme üksnes ettevõtja kahjuks, mitte tema kasuks. Seega ei saa väita, et ühissettevõtte on tulenevalt kuulumisest sellesse gruppi saanud tegelikult kasu abimeetmetest, mis ei olnud antud talle.

94 Seega ei ole vaidlustatud otsuse artikkel 2 kooskõlas ebaseadusliku riigiabi tagastamise põhimõtetega osas, milles see puudutab artiklis 1 kirjeldatud abi tagasinõudmist LCA-lt, hõlmates ka abi, mille osas on tõendatud, et LCA ei ole sellest kasu saanud.

95 Otsusest nähtub, et komisjoni hinnang osas, milles vaidlustatud otsuse artiklis nõutakse otsuse artiklis 1 kirjeldatud abi tagasinõudmist CDA-lt, tugineb eeldusele, et selle otsuse tagajärgedest sooviti tahtlikult mööda minna, mis komisjoni arvates nähtub objektiivselt asjaolust, et CDA saab kasu abist, mida anti PBK-le, ühissetevõttele, PA-le ja CD Albrechtsile, kuna ta kasutab nimetatud ettevõtjate vara ning on jätkanud nende tegevusalal (vaidlustatud otsuse 118. ja 120. põhjendus).

96 Neid argumente ei saa pidada vastuvõetavaks.

97 On tõsi, nagu nähtub ka Saksamaa ametiasutuste ja komisjoni kirjavahetusest haldusmenetluses, et osa LCA varade CDA-le üleandmise eesmärk oli nimetatud LCA varade päästmine, mis annaks talle võimaluse tegutseda ilma, et teda ähvardaks LCA tegutsemise jätkamist ohustav õiguslik ja majanduslik ebakindlus. Samuti

nähtub erinevatest komisjoni ja ODS-i käesoleva kohtuvaidluse käigus esitatud tõenditest, et CDA jätkas varade üleandmise järel ühissettevõtte, PA ja CD Albrechtsi tegevust.

- 98 Sellegipoolest ei tõenda see asjaolu iseenesest veel seda, et käesolevas asjas sooviti tagastamiskorralduse tagajärgedest tahtlikult kõrvale hoida.
- 99 Seda järeldust toetab asjaolu, nagu vaidlustatud otsuse 103. põhjenduses järeldatud, et CDA maksis LCA varade omandamisel turuhinna, nii et see tehing ei tõenda, et CDA kasutab jätkuvalt LCA-le antud abist tulenevat konkurentsieelist (vt selle kohta eespool punktis 76 viidatud kohtuotsus Saksamaa v. komisjon, punkt 92).
- 100 Selliste asjaolude korral ei saa nõustuda komisjoni kirjalikes märkustes esitatud seisukohaga, et pärast seda, kui CDA oli LCA varad ära ostnud, oli LCA-st järel vaid „tühi kest, millelt ei saa nõuda ebaseadusliku abi tagastamist”.
- 101 Arvestades, et käesoleval juhul on LCA likvideerimisel juba alates pankrotimenetluse algatamisest 2000. aasta oktoobris, tuleb meenutada, et vastavalt kohtupraktikale, mis käsitleb abi saanud ettevõtjaid, mis on pankrotistunud, võib varasema olukorra taastamine ja ebaseaduslikult makstud abist tuleneva konkurentsimoonutuse kaotamine toimuda põhimõtteliselt nii, et likvideerimisel oleva ettevõtja passivasse kantakse kõnealuse abi tagastamise kohustus. Selle kohtupraktika kohaselt on seesugune sissekanne piisav, et tagada ühisturuga kokkusobimatu

riigiabi tagastamist nõudva otsuse täitmine (vt selle kohta Euroopa Kohtu 15. jaanuari 1986. aasta otsus kohtuasjas 52/84: komisjon v. Belgia, EKL 1986, lk 89, punkt 14, ja 21. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-142/87: Belgia v. komisjon, EKL 1990, lk I-959, punktid 60 ja 62).

- 102 Saksamaa Liitvabariik on kinnitanud ja komisjon ei ole sellele vastu vaieldnud, et CDA-le müüdi vaid osa varadest, nimelt põhivara, käibevara, lühiajaliselt realiseeritav vara, tehniline oskusteave ja turustusmehhanism ning et see võimaldas küsida kõrgemat hinda kui juhul, kui kõnealust vara oleks müüdud eraldi.
- 103 Seda järeldust ei mõjuta asjaolu, et ostuhind tasuti kohustuste omandamisega. Tuleb märkida, et selline maksmisviis võlausaldajate olukorda ei kahjustanud, kuna äriühingu varade vähenemist tasakaalustas ka vastav kohustuste vähenemine. Pealegi kinnitas CDA kohtuistungil, ilma et komisjon oleks sellele vastu vaieldnud, et LCA-le kuulub märkimisväärse väärtusega põhivara, nii et ei saa järeldada, et pärast seda, kui CDA oli osa tema varast ära ostnud, oleks ettevõtjast järel ainult „tühi kest”.
- 104 Komisjoni viide vaidlustatud otsuse 118. põhjendusele seda arutluskäiku ei kummuta. Tuleb märkida, et komisjon on viidatud põhjenduses üldiselt ja illustreerivalt ära näidanud kriteeriumid, mida ta on kasutanud hindamaks, kas konkreetse olukorra varjus on tegemist kõrvalehoidmisega. Selles lõigus ei ole viidatud nende kriteeriumide rakendamisele käesoleval juhul.

- 105 Seega tuleb järeldada, et arvestades vaidlustatud otsuses esitatud faktilisi järeldusi, ei saanud komisjon teha järeldust, et käesoleval juhul sooviti tagastamiskorralduse tagajärgedest tahtlikult kõrvale hoida.
- 106 Mis puudutab muid komisjoni kirjalikes märkustes ja kohtuistungil esitatud faktilisi asjaolusid, siis piisab märkimisest, et kuna neid vaidlustatud otsuses ei esine, ei saa nende abil põhjendada tagastamiskorralduse kohaldamist CDA-le.
- 107 Lisaks leiab Esimese Astme Kohus, et nimetatud asjaolud ei võimalda ka tõendada, et käesoleval juhul on tegemist kõrvalehoidmise juhtumiga.
- 108 Komisjoni argument, mille kohaselt varade omandamine CDA poolt ei vasta majanduslikule loogikale, tuleb tagasi lükata. Tuleb märkida, et Saksamaa ametiasutused ja CDA rõhutasid haldusmenetluses mitu korda, et osa LCA varade omandamine CDA poolt oli majanduslikult võttes loogiline. Veelgi enam, olgugi et „[varade] üleandmise kaubanduslik iseloom” on üks neid aspekte, mida komisjon arvestas kõrvalehoidmise kindlakstegemisel (vaidlustatud otsuse 118. põhjendus), ei ole komisjon vaidlustatud otsuses esitanud ühtki järeldust, mis lükkaks ümber Saksamaa ametiasutuste ja CDA seisukoha.
- 109 Samuti tuleb rõhutada, et ainuüksi asjaolu, et LCA ja CDA tegevust juhtis varade ostmise ajal 1998. aasta jaanuaris üks ja seesama isik ning et alates sellest tehingust

esineb CDA turul ühisettevõtte ja PA õigusjärglasena, ei võimalda järeldada, et LCA varade omandamise eesmärk oli vältida vaidlustatud otsuse artiklis 2 märgitud tagastamiskorralduse tagajärgi. Need asjaolud ei ole piisavad tõendamaks, et CDA toimis kavatsusega takistada vaidlustatud otsuse täitmist.

- 110 Nõustuda ei saa komisjoni seisukohaga, et LCA varade tervikuna omandamine ei toimunud avatud ja läbipaistva menetluse tulemusena ning et mõnel LCA konkurendil ei võimaldatud seega omandada vara, mille abil LCA tegutses alal, mis oli saanud abi. Nii vaidlustatud otsus kui ka toimikumaterjalid ning Tüüringi liidumaa ja CDA 5. mai 2004. aasta kohtuistungil tehtud avaldused näitavad, et CDA ei omandanud LCA varasid kohe, vaid enne seda oli tulutult püütud müüa LCA-d tervikuna kolmandatele isikutele, sh ka menetlusse astuja ODS-i emaettevõtjale (vt selle kohta eespool punktis 76 viidatud kohtuotsus Saksmaa v. komisjon, punkt 95).
- 111 Eeltoodut arvestades tuleb järeldada, et komisjon ei ole tõendanud, et vaidlustatud otsuse tagajärgedest püüti kõrvale hoida, st et tegemist oli tehinguga, mille alusel oleks saanud nõuda CDA-lt tagasi ühisettevõttele ja tema õigusjärglastele antud ebaseaduslikku abi.
- 112 Järelikult ei ole vaidlustatud otsus kooskõlas ebaseadusliku riigiabi tagastamise põhimõtetega osas, milles sellega nõutakse CDA-lt PBK-le, ühisettevõttele, PA-le ja CD Albrechtsile antud abi tagastamist.

- 113 Samasugune järeldus tuleb teha osas, milles vaidlustatud otsuse artikliga 2 nõutakse otsuse artiklis 1 kirjeldatud abi tagastamist „kõigilt teistelt ettevõtjatelt, kellele anti või antakse edaspidi üle [PBK], [ühisettevõtte] või [PA] varad ja/või infrastruktuur, nii et see võimaldab vältida [käesoleva] otsuse tagajärgi”. Piisab nentimisest, et nende ettevõtjate suhtes kehtib tagastamiskorraldus samadel põhjustel, millega see hõlmab CDA-d.
- 114 Eeltoodut arvestades tuleb käesolevat väidet pidada vastuvõetavaks.
- 115 Eeltoodut arvestades tuleb vaidlustatud otsuse artikkel 2 tühistada osas, milles sellega nõutakse selle otsuse artiklis 1 kirjeldatud abi tagastamist äriühingutelt CDA ja LCA ning kõigilt teistelt ettevõtjatelt, kellele anti või antakse edaspidi üle PBK, ühisettevõtte või PA varad ja/või infrastruktuur, nii et see võimaldaks kõrvale hoida selle otsuse tagajärgedest.
- 116 Neil asjaoludel puudub vajadus uurida muid väiteid, mida hageja on esitanud vaidlustatud otsuse artiklis 2 toodud tagastamiskorralduse ebaseaduslikkuse tõendamiseks.
- 117 Lisaks tuleb rõhutada, et nagu nähtub hagiavalduse punktidest 2–5, oli CDA hagi esitatud peamiselt vaidlustatud otsuse vastu osas, milles selle artikli 2 lõikega 3 loetakse abi tagastamiskorraldus suunatuks nii CDA-le kui ka teistele ettevõtjatele, kellele anti või antakse edaspidi üle PBK, ühisettevõtte ja PA varad ja/või infrastruktuur. Seega, kuna vaidlustatud otsuse resolutiivosa see osa on tühistatud, puudub vajadus võtta seisukoht CDA poolt vaidlustatud otsuse artiklit 1 puudutavate väidete osas.

Kohtukulud

- 118 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus tehti komisjoni kahjuks, mõistetakse kohtukulud vastavalt CDA nõuetele välja komisjonilt.
- 119 Artikli 87 lõike 4 kolmanda lõigu alusel võib Esimese Astme Kohus määrata, et menetlusse astujad kannavad ise oma kohtukulud. Käesoleval juhul jäetakse Saksamaa Liitvabariigi ja ODS-i kohtukulud nende endi kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 21. juuni 2000. aasta otsuse 2000/796/EÜ Saksamaa poolt CDA Compact Disc Albrechts GmbH-le (Tüüringi liidumaa) antud riigiabi kohta artikli 2 lõige 3.**

2. **Tühistamisnõude ülejäänud osa suhtes on otsuse tegemise vajadus ära langenud.**

3. **Jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja CDA Datenträger Albrechts GmbH kohtukulud. Saksamaa Liitvabariik ja ODS Optical Disc Service GmbH kannavad oma kulud ise.**

Azizi

García-Valdecasas

Cooke

Jaeger

Dehousse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 19. oktoobril 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

E. Coulon

J. Azizi

Sisukord

Õiguslik raamistik	II - 4314
Vaidluse aluseks olevad asjaolud	II - 4318
A — Üldine kontekst	II - 4319
1. Ettevõtte asutamise etapp (1990–1992)	II - 4319
2. Ümberkorraldamise etapp (1993–1998)	II - 4321
3. Teatud varade tagasiostmine MTDA poolt	II - 4322
B — Haldusmenetluse kulg	II - 4323
C — Faktilised asjaolud ja õiguslik hinnang	II - 4324
1. Saksamaa Liitvabariigi asutamisetapis antud finantsabi	II - 4324
2. Ümberkorraldamise etapis makstud finantsabi	II - 4328
3. Abi tagastamine	II - 4331
4. Vaidlustatud otsuse resolutiivosa	II - 4332
Menetlus ja poolte nõuded	II - 4334
Õiguslik käsitlus	II - 4336
I — Esialgsed märkused	II - 4336
II — EÜ artikli 87 lõike 1 ja EÜ artikli 88 lõike 2 rikkumine	II - 4337
A — Poolte argumendid	II - 4337
B — Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 4341
Kohtukulud	II - 4352